
TEHILLIM 137: WHERE DO WE GO FROM HERE?

R' Yair Lichtman

JULY 5, 2023
CONGREGATION KINS

פרשת פנחס תשפ"ג

(1) TEHILLIM 137

- (1) By the rivers of Babylon, there we sat down; yes, we wept when we remembered Zion.
- (2) Upon the willows in its midst we hung up our harps.
- (3) For there, those that led us captive asked of us words of song, and our tormentors asked of us mirth, "Sing us one of the songs of Zion."
- (4) How shall we sing Hashem's song in a foreign land?
- (5) If I forget you, O Jerusalem, let my right hand forget her cunning.
- (6) Let my tongue cleave to the roof of my mouth, If I do not remember you. if I do not set Jerusalem above my chief joy.
- (7) Remember, Hashem, against the children of Edom the day of Jerusalem, who said, "Raze it, raze it to its foundation".
- (8) O daughter of Babylon, that is to be destroyed; happy shall he be, that repays you as you have served us.
- (9) Happy shall he be, that takes and dashes your little ones against the rock.

- (א) על נהרות כְּכַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן.
- (ב) על עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תְּלִינוּ כְּנְרוֹתֵינוּ.
- (ג) כִּי שָׁם שָׂאֲלוּנוּ שׁוֹבֵינֵנוּ דְבָרֵי נְשִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׁמֵחָה שִׁירוּ לָנוּ מִנְשִׁיר צִיּוֹן.
- (ד) אֵיךְ נִשְׁרֵר אֶת נְשִׁיר י"י עַל אֲדָמַת נְכָר.
- (ה) אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי.
- (ו) תִּדְבֹק לְשׁוֹנֵי / לְחִפֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֶכֶּי אִם לֹא אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׁמֵחָתִי.
- (ז) זָכַר י"י לְבִנְיָ אֲדָוִם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הִסּוּד בָּהּ.
- (ח) בַּת כְּכַל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁרֵי שְׁיִשְׁלֶם לָךְ אֶת גְּמוּלָךְ שְׁגַמְלַת לָנוּ.
- (ט) אֲשֶׁרֵי שְׁיֵאֲחִז וְנִפֵץ אֶת עַלְלִיךְ אֶל הַסֶּלַע.

COMMENTARY

SETTING

(2) PEIRUSH MEI-CHACHMEI TZARFAT TEHILLIM 137:1

(א) על נהרות בבל שם ישבנו – נראה בעיני ר' שלא אמרו דוד, כי אם בבית שיני. כשגלו לבבל אמרו ירמיה, וכשעלה עזרא מבבל וכתב כל הספרים, כתב גם זה הספר, והוסיף זה שאמר ירמיה...

וכך אמר ירמיה: שמעתי הלויים שהיו מתאוננים על שאירע להם בבבל, וכך היו אומרים

On the rivers of Bavel, there we sat – It seems to me that David did not say this, but rather it was said in Bayit Sheni. When they were exiled to Bavel, Yirmiyahu said this, and when Ezra returned from Bavel and wrote all of the books [of Tanakh?], he wrote this book [Tehillim?] as well, and added this, which Yirmiyahu said...

This is what Yirmiyahu said: "I heard the Levi'im who were bemoaning what happened to them in Bavel, and this is what they said..."

(3) MALBIM TEHILLIM 137:1

(א) על – נתיסד לשנה הראשונה שכבש כורש את בבל, על נהרות בבל מה שבכינו בבבל והתאבלנו על ציון, לא היה בעבור שאבדנו הטובות הגשמיות מהעושר והקנינים שדות וכרמים, כי גם על נהרות בבל שם ישבנו – ר"ל שם ישבנו ישיבת קבע, והיה

לנו גם שם נחלת שדה וכרם... ובכ"ז גם בכינו בזכרנו את ציון – מפני שזכרנו קדושת ציון, ששם היה הבהמ"ק והעבודה והשכינה ע"ז בכינו, על האושר הרוחני שנאבד מאתנו.

This was established during the first year that Koresh conquered Bavel. *On the rivers of Bavel* – that which we cried in Bavel and mourned Tzion was not because we lost physical goods, the wealth and property of fields and vineyards, because “*we sat on the rivers of Bavel*,” meaning that we dwelled there permanently, and we had an inheritance of field and vineyard... But nevertheless we cried when we remembered Tzion, because we remembered the holiness of Tzion, which is where the Beit HaMikdash, the Divine Service, and the Shechinah were, and for this we cried, for the spiritual fortune we had lost.

LINE-BY-LINE INTERPRETATION

(4) METZUDAT DAVID TEHILLIM 137:2

(ב) על ערבים – על אילני ערבים שבנחל תלינו הכנורות שהיינו מנגנים בהם בבה"מ וכוונתם היה להעלימם מן העין תוך ענפי האילנות למען לא יראום האויב.

On the willows – On the willow trees along the river we hung our harps that we would play in the Beit HaMikdash, and their intention was to hide them from side in the branches of the tree so that the enemy would not see them.

(5) DA'AT MIKRA TEHILLIM 137 N. 3

3 אפשר שהיה במעשה זה מעין סמל, שהרוח הנושבת בין עצי הערבה משמיעה קולות יללה עצובה מחמת כינורות ישראל התלויים בהם, ואפשר שהרוח מנשבת בתוך הכינורות ומשמיעה בהם קולות המתמוגגים בקולות של רשרוש העלים והענפים ויוצרים קול קינה נוגה. ועל כל פנים יש לתת טעם, מפני מה תלו את הכינורות על הערבים ולא נפצום, ואף לא השליכום אל הנהר. ואפשר שביקשו להחביא את הכינורות במקום סתר בין הערבים, וקיוו שלכשיונח להם מאויביהם ישובו ויקחו את כנורותיהם. ועוד אפשר שלא רצו לאבד בידהם את הכינורות שהיו מנגנים בהם שירי קודש בציון.

(6) R' HIRSCH TEHILLIM 137:3

“There,” on the soil of our supposed new home, we were to cast off our mourning for our former, fallen country, and henceforth hail Babylon with mirth and joy as our new fatherland.

(7) MALBIM TEHILLIM 137:4

איך – משיבים לאמר, איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר – הגם שנוכל לשיר לכם שירי ההצלחה הגשמיית שהיינו שרים בציון, כי גם פה אנו מוצלחים בהצלחות, אבל שיר ה', שיר הקודש שהיינו שרים בציון, על שכירת ה' אשר בה, ועל הופעת רוה"ק והנבואה וכבוד ה' והתורה והעבודה והנסים שיר הזה האלהי איך נשיר אותו על אדמת נכר

“How,” they responded, “how can we sing the song of Hashem on foreign land?” Even if we could sing songs of physical success which we would sing in Tzion, as we are flourishing here as well, the song of Hashem, the holy song we would sing in Tzion, on the Shechinah which was there, and Ruach HaKodesh,

prophecy, the honor of Hashem, the Torah, the Avodah, and the miracles, this Divine song, how could we sing it on foreign land?

(8) MEYUCHAS L'RASHBAM TEHILLIM 137:6

(ו) תדבק לשוני לחכי – לכך היה חולי הקללה על ימינו, ולפי שהן שני איברים שמזמרין בכנור – ביד ובלשון.

May my tongue stick to my palette – for this, the sickness of the curse was on his left hand, because they are the two limbs which play the *kinor* – the hand and the tongue.

(9) IBN EZRA TEHILLIM 137:7

זכור – איננו מדבר על גלות טיטוס כאשר חשבו רבים כי הנה אחרי כן הזכיר בת בבל. ועוד כי טיטוס הרשע לא היה מזרע אדום כי אנשי רומא הם יונים בראיות רק כאשר היה אדום תחת יד ישראל היו שמחים במפלת ישראל

Remember – this verse isn't talking about the exile of Titus [Bayit Sheni], as many thought, because it immediately mentions "daughter of Bavel." Moreover, the wicked Titus wasn't an Edomite, because the Romans were [descended from the] Greeks, as we can prove. Rather, when Edom was under the hand of Israel, they were happy with the fall of Israel.

(10) BI'UR TEHILLIM 137:7

ואחר שנשבע אם לא אזכר כי [אם] ירושלים, יבקש מא-להיו שיזכור גם הוא לבני אדום את יום ירושלים... וכאילו השיב המשורר אל השובים ששאלו מאתו דברי שיר לאמור: מה לי ולשירי שמחה, ואם בעל כרחכם אתם מבקשים שירים מאתנו, הנה נשיר לכם שירי נאצה ונקמה.

After he swore to only remember Yerushalayim, he requested from his God that He should remember what the Edomites did on the day of Yerushalayim's [destruction]... it's as though the singer responded to the captors who requested songs, as if to say, "why should I sing joyous songs? If you will compel us to sing, we will sing songs of contempt and revenge!"

(11) MEYUCHAS L'RASHBAM TEHILLIM 137:9

(ט) ונפץ עולליך – מדה כנגד מדה, שכן עשתה לנו. וכך נתקיים לה בימי דריוש כשמת בלשצר.

And smash your young – measure for measure, since this is what you did to us. This was fulfilled for them in the days of Daryavesh, when Belshatzar died.

THE STRUCTURE OF THE MIZMOR

(12) TARGUM KETUVIM, TEHILLIM 137:4-8

(ד) מן יד לנאי אַמְרִין הִיְקִדִין נְשַׁבַּח ית תּוֹשֶׁבְתָא דִּי עַל אַרְעָא חֵילוֹנִיתָא. (ה) מְתִיבָא קַל רוּחָא דְקוּדְשָׁא וְאַמְרָא דְאִין מְנַשְׁינָא לִידִי יְרוּשָׁלַם אֲנִשְׁנָה לִימִינִי. (ו) תְּדַבֵּק לִישְׁנֵי לְמוֹרִיגֵי אִין לֹא אֲדַפֵּר יְתִיכֵי אִין לֹא אֲסִיק דְכָרְן יְרוּשָׁלַם עַל שְׁרוּי תְּדוּת בֵּית שְׁמַשְׁי. (ז) אֲמַר מִיכָאֵל רַבָּא דִירוּשָׁלַם אֲדַכְרֵי לְעֵלְמָא לְאַדוּמָא דְאַחְרֵיבוּ יְרוּשָׁלַם דְאַמְרִין צְדוּ צְדוּ עַד דְשִׁתְּאַסָּא בָּהּ. (ח) אֲמַר גְּבַרְיָאֵל רַבָּא דְצִיּוֹן לְאוּמָא בְּבִלִיתָא בְּזוּזִיתָא טָב לִיָּה דִישְׁלַם לָךְ ית גּוּמְלִיךְ בִּישׁ דִּי גְמִלְתָּא לְנָא. (ט) טָב לִיָּה דְאַחַד וּמְרַטֵשׁ ית טְלִינִיךְ עַל כִּיפָּא.

- (4) **At once the Levites cut off their thumbs with their teeth, and say,** “How can we sing the praise of the LORD on profane land?”
- (5) **The voice of the Holy Spirit replies and says,** “If I forget you, O Jerusalem, I will forget my right hand.”
- (6) My tongue will cleave to my palate, if I will not remember you; if I will not elevate the memory of Jerusalem above the principal joy **of my temple.**
- (7) **Said Michael, prince of Jerusalem,** “Remember, O LORD, the people of Edom, who laid waste Jerusalem, who say, “Destroy, destroy, to the foundations of it.”
- (8) **Said Gabriel, prince of Zion** to the despoiling Babylonian **mother,** “Happy he who gives back to you evil for what you did to us.”
- (9) Happy he who takes and smashes your children on a rock.

THE MORAL QUESTION OF V. 9

(13) DA'AT MIKRA TEHILLIM 137 N. 14

אבל יש לשים לב, שאין המקונן מבקש לנפץ בעצמו את עוללי בבל, ואף אינו מצוה במישרים לכובשי בבל שיעשו כדבר הזה, אלא מעודד את מי שעושה כך שלא יעלו על לבו רגשי נוחם ומוסר כליות. ובתרגום הארמי לתהלים כתוב, שאת הדברים האלה אמר גבריאל רבא דציון, כלומר: גבריאל (המלאך) השר של ציון. ומסתבר, שהמתרגם ביקש להשמיענו, שאין בשר ודם רשאי לבקש נקמה איומה כזאת, אפילו באויבים האכזרים ביותר, ורק המלאך גבריאל, שכולו אש, נאה לו לתאר את הנקמה בבבל בציורי זועה של גיפוץ עוללים אל הסלע. ועוד יש לומר, שגודל הזועה שבתיאור הנקמה מעיד על גודל היסורים שסבל המקונן מידי שוביו האכזרים. וצערן וכדורך נפשו גברו עליו עד שלא נתקרה דעתו, אלא בתיאור נקמה של זועה. ויותר מזה מצינו בפיטן ר' שלמה בן

(14) S. D. GOITEIN, *IYUNIM BA-MIKRA* PP. 216-217

There were times when lovers of Scripture were exceedingly distressed that such cruel words of vengeance were included in the Holy Writ. There is the famous statement of Prof. Israel Friedlander, z"l, a prominent man of science and ardent lover of Zion, who sacrificed his life on behalf of his people: "I would allow my right arm to be cut off, were I first allowed to erase from Scripture the last verse in Tehilim 137." Today as

well we lament the fact that the author of... Tehilim 137 was forced to utter such terrible words. But our historical sensitivity has changed in light of the horrendous things that we have witnessed, for... The words of Tehilim 137 are but a response to what the psalmist saw with his own eyes. We understand the psalmist's godly anger against the daughter of Babylon.

(15) DA'AT MIKRA TEHILLIM 137 SUMMARY

הַמְזֻמָּר פּוֹתַח 'עַל-נְהָרוֹת בְּבֵל' – מְלִים הַמַּעֲלוֹת לְפָנֵי הַשׁוֹמֵעַ זִכָּר לְמַרְאֵה מְשִׁיב נֶפֶשׁ שֶׁל מַיִם חַיִּים, וּמַסִּים וְנֹפֵץ אֶת-עַלְלֵיךְ אֶל-הַסֶּלַע' – מְלִים הַמַּעֲלוֹת לְפָנֵי הַשׁוֹמֵעַ זִכָּר לְמַרְאֵה מְזֻעָזַע וּמַעֲוָרָר פְּלִצוֹת: סֵלַע שָׁאִין עָלָיו מַיִם, אֲלָא דַם-תִּינוּקוֹת שֶׁנִּפְצוּ עָלָיו. וּמִשְׁפָּרֵשׁ הַמְקוֹנֵן וְזוּעָה זֹאת סִים דְּכָרְיוּ כְּאֵלוֹ נִדְּהָם בְּעֲצָמוֹ מִדְּכָרְיוֹ וְלֹא הוֹסִיף לְדַבֵּר עוֹד.¹⁶

FURTHER READING

(16) R' HIRSCH TEHILLIM 137:1

The theme of this Psalm is the thought that, when Jerusalem and Zion fell, when we lost our independence as a nation and the Sanctuary of God, the voice of inspired song was silenced and the harp was stilled. The song of Divine inspiration cannot spring forth from pagan soil, and the heart of Jewish men is not receptive to any other joy...

It was only there, on Babylon's alien land, that they could truly comprehend what had happened to them.

(17) SOFRIM 18:4

בט' באב בארבע פסוקים משל ירמיה (יד) המאוס מאסת את (דבר ה') [יהודה] עד כי אתה עשית [את] כל אלה. ושני מזמורים הללו אלהים באו גוים בנחלתך (תהלים עט) ועל נהרות בבל

On the ninth day of *Ab* [the reading consists] of four verses of Jeremiah, *Hast Thou utterly rejected Judah?* to *For Thou hast made all these things*, and the following two psalms, *O God, the beathen are come into Thine inheritance* and *By the rivers of Babylon*.

(18) YIRMIYAHU 29:4-7

(ד) כֹּה אָמַר י"י צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹל הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלִיתִי מִירוּשָׁלַם בְּבֵלְהָ. (ה) בְּנוּ בָתִּים וְשִׁבּוּ וּנְטַעוּ גִבּוֹת וְאָקְלוּ אֶת פְּרִיָן. (ו) קַחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת וּקְחוּ לְבָנֵיכֶם נָשִׁים וְאֶת בְּנוֹתֵיכֶם תִּנּוּ לְאֻנָּשִׁים וְתִלְדְּנָה בָנִים וּבָנוֹת וּרְבוּ שֵׁם וְאֵל תִּמְעָטוּ. (ז) וְדַרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגְלִיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בְּעַדָּהּ אֵל י"י כִּי בְשָׁלוֹמָהּ יִהְיֶה לָכֶם שְׁלוֹם.

(4) "Thus says Hashem of Hosts, the God of Israel, to all the captivity, whom I have caused to be carried away captive from Jerusalem to Babylon. (5) 'Build houses, and dwell in them; and plant gardens, and eat their fruit. (6) Take wives, and father sons and daughters; and take wives for your sons, and give your

daughters to husbands, that they may bear sons and daughters; and multiply there, and don't be diminished.
 (7) Seek the peace of the city where I have caused you to be carried away captive, and pray to Hashem for it; for in the peace of it shall you have peace.

(19) BAVA BATRA 60B

תנו רבנן קשחב הבית בשניה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלל לשתות וכן נטפל להן רבי הושע אמר להן בני מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין וכן אמרו לו נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו בטל גשמה וכן שמשכין על גבי המזבח ועכשיו בטל אמר להם אם פן להם לא נאכל שפכר בטלו מנחות אפשר בפירות פירות לא נאכל שפכר בטלו בפירות אפשר בפירות אחרים מים לא נשתה שפכר בטל ניסוד המים שתקו אמר להן בני בואו ואומר לכם שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר שפכר נגזרה ומהתאבל יותר מדאי אי אפשר שאין גזרין גזירה על הצבור אלא אם פן רוב צבור יכולין לעמוד בה דכתיב במארה אתם נארים ואתי אתם קבעים הגוי כלו אלא כה אמרו חכמים סד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו דבר מועט וכמה אמר רב יוסף אמה על אמה אמר רב חסדא פנגד הפתח עושה אדם כל צרכי סעודה ומשייר דבר מועט מאי היא אמר רב פפא כסא דהרסנא עושה אשה כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט מאי היא אמר רב בת צדעא שפאמר אם אשכחך רישלם תשפח מיני תדבק לשוני לחכי וגו' מאי על ראש שמחתי אמר רב צחק זה אפר מקלה שבראש חתנים אמר ליה רב פפא לאבבי היכא מנח לה במקום תפילין שפאמר לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר וכל המתאבל על רישלים זוכה ורואה בשמחתה שפאמר שמחו את רישלם וגו' תנא אמר רבי ישמעאל פן אלישע מיום שחבר בית המקדש דין הוא שנגזר על עצמנו שלא לאכול בשר ולא לשתות וכן אלא אין גזרין גזרה על הצבור אלא אם פן רוב צבור יכולין לעמוד בה ומיום שפשטה מלכות הרשעה שגזרת עלינו גזירות רעות וקשות ומבטלת ממנו תורה ומצות ואין מנחת אותנו ליכנס לשבוע הבן ואמרי לה לישוע הבן דין הוא שנגזר על עצמנו שלא לישא אשה ולהוליד בנים ונמצא זרעו של אברהם אבינו פלה מאליו אלא הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין:

Our Rabbis taught: When the Temple was destroyed for the second time, large numbers in Israel became ascetics, binding themselves neither to eat meat nor to drink wine. R. Yehoshua entered into conversation with them and said to them: My sons, why do you not eat meat nor drink wine? They replied: Shall we eat flesh which used to be brought as an offering on the altar, now that this altar is in abeyance? Shall we drink wine which used to be poured as a libation on the altar, but now no longer? He said to them: If that is so, we should not eat bread either, because the meal offerings have ceased. They said: [That is so, and] we can manage with fruit. We should not eat fruit either, [he said,] because there is no longer an offering of first-fruits. Then we can manage with other fruits [they said]. But, [he said,] we should not drink water, because there is no longer any ceremony of the pouring of water. To this they could find no answer. He said to them: My sons, come and listen to me. Not to mourn at all is impossible, because the blow has fallen. To mourn overmuch is also impossible, because we do not impose on the community a hardship which the majority cannot endure... The Sages therefore have ordained thus. A man may stucco his house, but he should leave a little bare... A man can prepare a full-course banquet, but he should leave out an item or two... A woman can put on all her ornaments, but leave off one or two... For so it says: "If I forget you, O Jerusalem, may my right hand forget, may my tongue cleave to the roof of my mouth [if I do not remember you, if I do not raise Jerusalem to the head of my joy]." ...Whoever mourns for Zion will be privileged to behold her joy, as it says (Yeshayahu 66:10): "Rejoice with Jerusalem, and be glad with her, all you that love her[; rejoice for joy with her, all you that mourn for her]." R. Yishmael ben Elisha said: Since the day of the destruction of the Temple, we should by right bind ourselves not to eat meat nor drink wine, but we do not lay a hardship on the community unless the majority can endure it. And from the day that a government has come into power which issues cruel decrees against us and forbids to us the observance of the Torah and the precepts and does not allow us to enter into the "week of the son" [circumcision],... we ought by right

to bind ourselves not to marry and beget children, and the seed of Abraham our father would come to an end of itself. However, let Israel go their way; it is better that they should err in ignorance than presumptuously.

Aharon Kaminka, *Mechkarim* p. 150-153, for a novel view of the setting of this *mizmor* and of v. 9 (Netiv Binah 3 p. 40, 46)